

DOMSTOLENS DOM (første afdeling)
6. juni 1985 *

I sag 157/84

angående en anmodning, som Commission de première instance du contentieux de la sécurité sociale des Hauts-de-Seine i medfør af EØF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag

Maria Frascogna

mod

Caisse des dépôts et consignations

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af Rådets forordning nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet (EFT 1971 II, s. 366),

har

DOMSTOLEN (første afdeling)

sammensat af afdelingsformanden G. Bosco, dommerne R. Joliet og T. F. O'Higgins,

generaladvokat : C. O. Lenz

justitssekretær: fuldmægtig D. Louterman

efter at der er afgivet indlæg af:

- sagsøgeren i hovedsagen, Maria Frascogna, ved Carlo Exio, generalsekretær for Patronato ACLI,
- sagsøgte i hovedsagen, Caisse des dépôts et consignations, ved J. C. Cervera, underdirektør i Caisse des dépôts et consignations,

* Processprog: Fransk.

- Kommissionen for De europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent J. Griensmar og J. Currall, Kommissionens juridiske tjeneste,
 - Den italienske Republiks regering ved P. G. Ferri, avvocato dello Stato;
- og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 21. marts 1985, afsagt følgende

DOM

(»Sagsfremstillingen« udelades)

Præmisser

- 1 Ved kendelse af 8. december 1983, indgået til Domstolen den 20. juni 1984, har Commission de première instance du contentieux de la sécurité sociale des Hauts-de-Seine i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt et præjudicielt spørgsmål vedrørende fortolkningen af Rådets forordning nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet (EFT 1971 II, s. 366).
- 2 Spørgsmålet er blevet rejst under en sag mellem Maria Frascogna og Caisse des dépôts et consignations vedrørende sidstnævntes afslag på at yde hende særlig alderspension.
- 3 Maria Frascogna, der er italiensk statsborger, er enke efter en italiensk statsborger. I denne egenskab oppebærer hun en efterladte-pension fra Istituto nazionale della previdenza sociale. Siden 1976 har hun boet hos sin søn i Frankrig, som dér er beskæftiget som lønmodtager.

- 4 I november 1981 indgav Maria Frascogna til Caisse des dépôts et consignations ansøgning om udbetaling af den særlige alderspension, der er indført ved lov nr. 52-799 af 10. juli 1952. Efter nævnte lov udbetales der en pensionsydelse til ældre, som ikke modtager alderspension i medfør af sociale sikringsordninger, og hvis indtægter er utilstrækkelige. Pensionsydelsen er forbeholdt franske statsborgere og statsborgere i lande, der med Frankrig har indgået en aftale om gensidighed. I begge tilfælde er det endvidere en betingelse, at den ydelsesberettigede har bopæl i det franske moderlandsområde.

- 5 Den 21. april 1982 meddelte Caisse des dépôts et consignations afslag på ansøgningen med den begrundelse, at Maria Frascogna ikke havde haft bopæl i Frankrig i 15 år. Det fremgår af sagen, at der ikke mellem Frankrig og Italien er indgået nogen aftale om gensidighed, hvorimod de to stater har underskrevet den midlertidige europæiske overenskomst af 11. december 1953 om social sikring med hensyn til alderdom, invaliditet og efterladte. I nævnte overenskomsts artikel 2, stk. 1, litra b), stilles der imidlertid for udenlandske statsborgere krav om bopæl i 15 år i den stat, i hvilken der ansøges om ydelser efter en ordning uden bidrag. Maria Frascogna opfylder ikke dette krav.

- 6 Den 10. juni 1982 anlagde Maria Frascogna sag for Commission de première instance du contentieux de la sécurité sociale des Hauts-de-Seine sag vedrørende det af Caisse des dépôts et consignations meddelte afslag. Hun har i den forbindelse gjort gældende, at den midlertidige overenskomsts krav om bopæl af en vis varighed er i strid med forordning nr. 1408/71.

- 7 Dette anbringende har foranlediget Commission de première instance du contentieux de la sécurité sociale des Hauts-de-Seine til at forelægge Domstolen spørgsmålet, »om bestemmelserne i den midlertidige europæiske overenskomst af 11. december 1953 på nuværende tidspunkt er forenelige med Rådets forordning nr. 1408/71?»

- 8 Der er blevet indgivet skriftlige indlæg af Maria Frascogna, Caisse des dépôts et consignations, Kommissionen for De europæiske Fællesskaber og den italienske regering.

- 9 Maria Frascogna har gjort gældende, at hun tilhører den personkreds, der er omfattet af forordning nr. 1408/71, idet hun er en arbejdstagers familiemedlem som omhandlet i forordningens artikel 2, stk. 1. Den pågældende ydelse falder endvidere ind under forordningens anvendelsesområde, da den af Frankrig er anført i den i forordningens artikel 5 omhandlede erklæring. Kravet om bopælsvarighed efter den midlertidige overenskomst er følgelig i strid med grundsætningen om ligebehandling af egne statsborgere og statsborgere fra andre medlemsstater, der er knæsat i artikel 3 i forordning nr. 1408/71.
- 10 Caisse des dépôts et consignations har gjort gældende, at den særlige alderspension er en forsorgsydelse, og følgelig er udelukket fra anvendelsesområdet for forordning nr. 1408/71.
- 11 Kommissionen har også gjort gældende, at den særlige alderspension falder uden for forordningens anvendelsesområde, da ydelsen ikke har til formål at supplere en social sikringsydelse.
- 12 Endelig har den italienske regering gjort gældende, at den særlige alderspension omfattes af anvendelsesområdet for forordning nr. 1408/71, og at kravet om bopæl af en vis varighed, der følger af den midlertidige overenskomst, er i strid med den i forordningen knæsatte lighedsgrundsætning.
- 13 Det bemærkes, at Domstolen allerede i sin dom af 28. maj 1974 (Callemeyn, 187/73, Sml. s. 553) har fastslået, at »anvendelsen af forordning nr. 1408/71 har, hvad angår dens personkreds og saglige anvendelsesområde, fortrin frem for den midlertidige europæiske overenskomst vedrørende social sikring med hensyn til alderdom, invaliditet og efterladte, i det omfang denne forordning er gunstigere for den berettigede end nævnte overenskomst«. Det er ubestrideligt, at forordning nr. 1408/71, såfremt den finder anvendelse i sagen, når henses til bestemmelsen om ligebehandling i forordningens artikel 3, er gunstigere end den midlertidige europæiske overenskomst.
- 14 Det anførte udgør imidlertid ikke en fuldstændig besvarelse af det spørgsmål, den nationale ret stiller. Dette går nemlig også ud på, hvorvidt forordning nr. 1408/71

hjemler en arbejdstagers slægtninge i opstigende linje, der har bosat sig sammen med denne i en anden medlemsstat, ret til i denne medlemsstat at opnå en alderspension som den i sagen omhandlede. Dette spørgsmål bør følgelig undersøges.

- 15 Det bemærkes herom, at efter artikel 2, stk. 1, finder forordning nr. 1408/71 anvendelse »på arbejdstagere, som er eller har været omfattet af lovgivningen i en eller flere medlemsstater, og som er statsborgere i en af disse stater, ... samt på deres familiemedlemmer og efterladte«. Ikke desto mindre har Domstolen i sin dom af 23. november 1976 (Kermaschek, 40/76, Sml. s. 1669) fastslået, at en arbejdstagers familiemedlemmer eller efterladte efter forordning nr. 1408/71 kun kan gøre krav på en afledet ret, dvs. rettigheder erhvervet som medlemmer af en arbejdstagers familie eller som dennes efterladte.
- 16 Det fremgår imidlertid af sagen, at den særlige alderspension, der er indført ved lov nr. 52-799 af 10. juli 1952, ydes ældre uafhængigt af ethvert slægtsskabsforhold til en arbejdstager.
- 17 Det kan heraf sluttes, at retten til den særlige alderspension ikke udgør nogen afledet ret efter forordning nr. 1408/71, og at en vandrende arbejdstagers slægtninge i opstigende linje ikke kan gøre krav på denne ydelse med hjemmel i forordning nr. 1408/71.
- 18 Kommissionen har imidlertid i sit indlæg gjort gældende, at den særlige alderspension som en social fordel bør ydes i medfør af artikel 7, stk. 2, i Rådets forordning nr. 1612/68 af 15. oktober 1968 »om arbejdskraftens frie bevægelighed inden for Fællesskabet« (EFT 1968 II, s. 467).
- 19 For at give den nationale domstol alle hensigtsmæssige fortolkningslementer til brug for afgørelsen af hovedsagen bør berettigelsen af denne opfattelse også undersøges.

- 20 Som Domstolen flere gange har fastslået (senest i dom af 27. marts 1985, Hoeckx, 249/83, Sml. 1985, s. 973), omfatter begrebet social fordel rettigheder, »det være sig med eller uden tilknytning til en arbejdskontrakt, som tilkommer enhver indenlandsk arbejdstager, i det væsentlige på grund af hans objektive status som arbejdstager, eller allerede fordi han har bopæl på det nationale område, og hvis udstrækning til også at gælde arbejdstagere med statsborgerskab i andre medlemsstater må antages at kunne fremme disses mobilitet inden for Fællesskabet«.
- 21 Således har Domstolen allerede i dom af 12. juli 1984, (Castelli, 261/83, Sml. 1984, s. 3199), udtalt, at begrebet social fordel som omhandlet i artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 1612/68 omfatter en ifølge en medlemsstats lovgivning garanteret mindsteindkomst til ældre.
- 22 Det må således antages, at den særlige alderspension, der ydes ældre med utilstrækkelige indkomster, omfattes af det saglige anvendelsesområde for forordning nr. 1612/68.
- 23 Det fremgår af Domstolens praksis, at den for arbejdskraftens frie bevægelighed gældende grundsætning om ligebehandling, der er knæsat i artikel 7, stk. 2, i forordning 1612/68, forbyder enhver forskelsbehandling til skade for slægtninge i opstigende linje til en arbejdstager fra en anden medlemsstat, når disse slægtninge har gjort brug af deres i artikel 10 i forordning nr. 1612/68 hjemlede ret til at tage bopæl hos den pågældende arbejdstager.
- 24 Herefter udgør et krav om, at slægtning i opstigende linje til en arbejdstager, der er statsborger i en medlemsstat, skal have haft bopæl på en anden medlemsstats område i et vist antal år, en forskelsbehandling, der strider mod artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 1612/68, når samme krav ikke gælder for slægtninge i opstigende linje til indenlandske arbejdstagere.

- 25 Det forelagte spørgsmål må derfor besvares med, at ydelsen af en særlig alderspension, der sikrer ældre en mindsteindtægt på betingelser, som er fastsat i den for hovedsagen gældende nationale lovgivning, udgør en social fordel som omhandlet i Rådets forordning nr. 1612/68 af 15. oktober 1968, samt at artikel 7, stk. 2, i nævnte forordning skal fortolkes således, at ydelsen af en sådan social fordel ikke kan betinges af et faktisk ophold på en medlemsstats område i et vist antal år, når en sådan betingelse ikke gælder for statsborgere i denne medlemsstat.

Sagens omkostninger

- 26 De udgifter, der er afholdt af den italienske regering og af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen kan ikke godtgøres. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (første afdeling)

vedrørende det spørgsmål, som er forelagt den af Commission de première instance du contentieux de la sécurité sociale des Hauts-de-Seine ved kendelse af 8. december 1983, for ret:

- 1) **Ydelsen af en særlig alderspension, der sikrer ældre en mindsteindtægt på betingelser, som er fastsat i den for hovedsagen gældende nationale lovgivning, udgør en social fordel som omhandlet i Rådets forordning nr. 1612/68 af 15. oktober 1968.**

- 2) Artikel 7, stk. 2, i nævnte forordning skal fortolkes således, at ydelsen af en sådan social fordel ikke kan betinges af et faktiskophold på en medlemsstats område i et vist antal år, når en sådan betingelse ikke gælder for statsborgere i denne medlemsstat.

Bosco

Joliet

O'Higgins

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 6. juni 1985.

P. Heim

Justitssekretær

G. Bosco

Formand for første afdeling